

Participatiewet | Bijstand veelvoorkomende bron van schulden blijkt uit onderzoek

Datum: 27-aug-2024

In Nederland hebben ruim 286.000 personen een openstaande bijstandsschuld bij de gemeente met een totale waarde van 1,4 miljard euro. Hoe en wanneer ontstaan deze bijstandsschulden? En wat zijn de kenmerken van personen met zulke schulden?

In het kort

- Bijna een op de vijf bijstandsgerechtigden heeft een openstaande bijstandsschuld.
- De gemiddelde schuld bedraagt 6.600 euro, ongeveer gelijk aan zes maanden bijstandsuitkering voor een alleenstaande.
- De hoge schuldpieken bij het begin en het einde van de bijstandsuitkering maken beter preventief beleid gewenst.

Dit onderzoek is onderdeel van een omvangrijkere studie (De Bruijn et al., 2023a; 2023b) en is mede gefinancierd door NWO/ZonMw (NWA.1333.19.001)

De bijstand ondersteunt burgers financieel wanneer zij over onvoldoende middelen beschikken om in hun levensonderhoud te voorzien. Dit vangnet lost een nijpend probleem voor mensen op, maar minder bekend is dat deze uitkering vaak samengaat met bijstandsschulden. In december 2022 hadden ongeveer 286.000 mensen een openstaande bijstandsschuld bij gemeenten, ter waarde van 1,4 miljard euro. Dit bedrag is qua omvang vergelijkbaar met het totale bedrag aan openstaande toeslagenschulden (Belastingdienst, 2019). De bijstandsschulden ontstaan onder meer door terugvordering van te veel ontvangen bijstandsuitkeringen, bijstandsleningen voor eenmalige hoge uitgaven of boetes wegens overtreding van de inlichtingenplicht.

Bijstandsschulden raken op diverse manieren de bestaanszekerheid van huishoudens in financieel kwetsbare posities. Bijstandsleningen maken het weliswaar mogelijk dat noodzakelijke uitgaven gedaan kunnen worden, maar moeten ook weer worden terugbetaald. Terugvordering van verstrekte bijstand kan financiële stress veroorzaken en de bestaanszekerheid onder druk zetten. Bovendien kan de dreiging van terugvordering van verstrekte bijstand leiden tot niet-gebruik van bijstand.

Ondanks de aanzienlijke omvang en beleidsrelevantie van bijstandsschulden is de aandacht voor de gevolgen ervan vooralsnog beperkt. Divosa (2023) en het CBS (2020; 2024) publiceren statistieken over bijstandsschulden, maar zij richten zich vooral op de kenmerken van de schulden zelf. Ook in de economische literatuur is nog weinig aandacht voor de implicaties van bijstandsschulden en, breder, socialezekerheidsschulden. Van oudsher gaat de aandacht vooral uit naar de effecten van sancties voor arbeids- en re-integratieverplichtingen vanwege de directe prikkels voor arbeidsmarktgedrag. Echter, terugvorderingen van bijstandsuitkeringen als gevolg van overtreding van de inlichtingenplicht zijn frequenter en omvangrijker dan sancties voor arbeids- en re-integratieverplichtingen (-Divosa, 2021). Bovendien gaan terugbetalingen van bijstandsschulden gepaard met een negatieve arbeidsmarktprikkel, omdat het aflossingsbedrag meestijgt met het inkomen.

Vier soorten bijstandsschulden

We kunnen bijstandsschulden opdelen in vier categorieën naar ontstaanswijze.

Ten eerste, de vorderingen met **overtreding inlichtingenplicht**. Dit betreffen terugvorderingen (inclusief boetes) van onterecht betaalde bijstandsuitkeringen waarbij er sprake is van een overtreding van de inlichtingenplicht. De inlichtingenplicht stelt dat bijstandsgerechtigden verplicht zijn om alle benodigde informatie te verstrekken die de gemeente nodig heeft om het recht op en de hoogte van de uitkering vast te stellen. Veelvoorkomende overtredingen zijn het niet melden van inkomen naast de uitkering, veranderingen in de leefsituatie of van vermogen of bezittingen. Het kan hierbij gaan om onbewuste fouten tot en met bewuste fraude. Van belang is hierbij dat de van toepassing zijnde Fraudewet (formeel: Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving), zeker in de jaren na 2013, nauwelijks onderscheid maakte tussen deze typen overtredingen. Door scherpe handhaving, verplichte terugvordering, zware sancties en onterechte fraudebetichting zijn ook bijstandsgerechtigden die onbewust fouten maakten hard geraakt (PEFD, 2024).

Ten tweede, **vorderingen zonder overtreding**. Hierbij gaat het om terugvorderingen van bijstandsuitkeringen waarbij er geen sprake is van overtreding van de inlichtingenplicht. Deze vorderingen ontstaan meestal door gemeentelijke procesfouten en administratieve vertragingen bij het verwerken van wijzigingen in de uitkering. We voegen de eerste twee categorieën schulden samen indien we spreken over bijstandsschulden als gevolg van teruggevorderde bijstandsuitkeringen.

Ten derde, de categorie **leningen**. Deze omvat bijzondere bijstandsleningen, verstrekt aan personen met onvoldoende financiële draagkracht voor kosten van woning-inrichting of aanschaf van duurzame consumptiegoederen, zoals een wasmachine of laptop. Tevens vallen krediethypotheeken en leningen voor levensonderhoud of bedrijfskapitaal voor zelfstandigen (BBZ) hieronder.

De restcategorie **overige bijstandsschulden omvat onder meer verhaal op onderhoudsplichtigen ten behoeve van kinderen of ex-partners, evenals verstrekte voorschotten op bijstand waarbij een schuld ontstaat**.

Voor het terugbetalen van bijstandsschulden wordt veelal een betalingsregeling getroffen. De maandelijkse terugbetaling stijgt mee met de hoogte van het inkomen en kan nooit hoger zijn dan het verschil tussen het inkomen en de beslagvrije voet (een vrij te laten bedrag dat geldt als bestaansminimum). Indien mogelijk, wordt de maandelijkse terugbetaling ingehouden op de bijstandsuitkering. Relevant voor de terugbetaling is dat de gemeente een preferente schuldeiser is met weliswaar een lagere rangorde dan andere overheidsschuldeisers (zoals de Belastingdienst), maar met voorrang op private schuldeisers.

De belangrijkste bepalingen voor het terugvorderen van bijstandsuitkeringen, opleggen van boetes en verstrekken van bijstandsleningen zijn landelijk vastgelegd in de Participatiewet en de Fraudewet. Gemeenten hebben enige discretionaire ruimte bij de uitvoering, zoals bij het bepalen van de inzet op handhaving, het verstrekken van bijzondere bijstand als lening of gift en de regels voor terugbetalen, kwijtschelden en afboeken van bijstandsschulden.

Conclusie en discussie

Bijstandsschulden komen veelvuldig voor bij (voormalig) bijstandsgerechtigden. Tevens bevinden personen met openstaande bijstandsschulden zich veelal in een (-financieel) kwetsbare positie: geen werk, afhankelijk van een bijstandsuitkering, een problematische schuldsituatie en vaak ook gezondheidsproblemen. Gezien deze positie, de aanzienlijke omvang van bijstandsschulden en de veelal beperkte maandelijkse aflossing, dreigen bijstandsschulden de schuldenproblematiek van deze groep te vergroten. Gezien de nadelige effecten van problematische schulden, is een integrale aanpak vanuit beleid en uitvoering voor dit vraagstuk dan ook noodzakelijk.

Laaghangend fruit voor het verminderen van bijstandsschulden is het inzetten van preventie. Door het versterken van de informatievoorziening, versnellen van werkprocessen bij wijzigingen in de uitkering en proactief informeren van personen over het risico op vorderingen kunnen vorderingen deels worden voorkomen. Daarbij zijn gedrags- en ervaringskennis en inzicht in (systeem)fouten cruciaal (MinSZW, 2024). Gezien de langdurige toename in het ontstaan van bijstandsschulden rond het einde van de bijstand, is specifiek preventiebeleid rondom deze gebeurtenis van belang.

Voor een substantiële vermindering van (nieuwe) bijstandsschulden zijn verdergaande aanpassingen nodig. De overheid dient hierbij normatieve afwegingen te maken tussen enerzijds de functie van bijstandsleningen en terugvorderingen binnen het huidige socialezekerheidsstelsel en anderzijds de nadelige gevolgen van bijstandsschulden, zoals financiële stress, bestaansonzekerheid en de kleinere prikkel om werk te zoeken door terugbetaling.

Hoe dan ook zouden beleidsmakers bij de vormgeving van wetten en regels rondom het terugvorderen van bijstand, het opleggen van boetes, het verstrekken van bijzondere bijstand en de termijn waarna een schuld kwijtgescholden wordt meer aandacht kunnen hebben voor het risico op het ontstaan van bijstandsschulden.

Concreet is dit van belang bij de integratie van de 'menselijke maat' binnen het bijstandssysteem. Het afgelopen decennium heeft met de Fraudewet (2013) en de Participatiewet (2015) de focus gelegen op strengere handhaving en het terugdringen van bijstandsgebruik en -misbruik. Dit heeft echter ook geleid tot een klimaat waarbij onbedoelde fouten van bijstandsgerechtigden werden aangemerkt als fraude (PEFD, 2024). Sinds de maatschappelijke ophef rond terugvordering door de gemeente Wijdmeren van ongeveer 7.000 euro bij een vrouw die boodschappen van haar ouders had aangenomen (de 'boodschappenaffaire'), wordt er gewerkt aan een herijking van de regelgeving met meer oog voor de menselijke maat. Dit kan bijvoorbeeld door adequate maatregelen te nemen rondom aanvang en beëindiging van de bijstand, om zo de systeempieken in schulden te verkleinen.

Tot slot dienen gemeenten rekening te houden met rollencomplexiteit in de relatie met inwoners met bijstandsschulden. Zoals blijkt uit ons onderzoek hebben deze personen veelal te maken met problemen binnen meerdere levensdomeinen, zoals geen werk en gezondheidsproblemen. Daarmee is de kans groot dat deze personen te maken krijgen met verschillende professionals met verschillende rollen van dezelfde gemeente. De inwoner treft de gemeente niet alleen in de rol van schuldeiser, maar ook als verstrekker van de bijstandsuitkering, WMO-consulent, handhaver of schulddienstverlener. Dit maakt de relatie met de gemeente

complex, waarbij (negatieve) ervaringen met de gemeente als schuldeiser kunnen doorwerken in de relatie met andere professionals. Professionals dienen in het contact met klanten en cliënten hier dan ook rekening mee te houden.

Het volledige artikel is [hier](#) te lezen.

Bron: ESB.nu

UWV | NOS: "Mogelijk tienduizenden uitkeringen verkeerd berekend, UWV start onderzoek"

Datum: 4-sep-2024

Mogelijk tienduizenden mensen hebben jarenlang een te hoge of te lage arbeidsongeschiktheidsuitkering gekregen. Uitkeringsinstantie UWV gaat verdiepend onderzoek doen naar fouten die zijn gemaakt in het berekenen van de WIA (Wet Inkomen naar Arbeidsvermogen). Dat bevestigt een woordvoerder aan de NOS na berichtgeving in het AD.

Van een WIA-uitkering kun je onder voorwaarden gebruik maken als je langer dan twee jaar ziek bent en daardoor niet of minder kunt werken. "Het is pijnlijk dat we fouten maken", laat het UWV weten. "Het is een ingrijpend moment in het leven van mensen. Je verwacht dan van ons dat wij een goede beoordeling doen en de juiste uitkering geven."

UWV-bestuurder Johanna Hirscher zegt dat de uitkeringsinstantie al jaren onder druk staat om de WIA uit te voeren. "We krijgen al jaren elk jaar meer aanvragen." Volgens haar heeft het UWV "ontzettend veel aandacht om mensen die een aanvraag doen op tijd te kunnen helpen. We hebben te weinig aandacht gehad voor de kwaliteit van onze berekeningen".

Het UWV zegt geen cijfers te kunnen geven over hoeveel fouten er gemaakt zijn. De uitkeringsinstantie verwacht in december klaar te zijn met het onderzoek. Daarna zal de instantie contact opnemen met mensen.

Het UWV heeft wel een team gevormd waar mensen zelf naartoe kunnen bellen om te controleren of de berekening van hun uitkering klopt. Dat team zit vanaf morgenochtend klaar.

Minister Van Hijum

Minister van Sociale Zaken Van Hijum zegt "erg geschrokken te zijn van de vele fouten in de beoordelingen van het UWV". Hij zegt snel een verbeterplan van het UWV te willen om de fouten te herstellen en herhaling te voorkomen. "Dit heeft veel te lang kunnen voortduren."

In een brief aan de Tweede Kamer schrijft hij dat er sinds 2020 een "substantieel aantal onjuistheden aangetroffen" is bij de WIA-uitkeringen. "Ondanks de kanttekening dat het beeld nog niet volledig is, kan niet worden uitgesloten worden dat tienduizenden uitkeringen niet correct zijn vastgesteld."

Van Hijum schrijft dat het uitgangspunt is dat "mensen waar nodig mogelijk alsnog de uitkering krijgen waar ze recht op hebben." Ook schrijft hij dat er wordt gekeken in welke gevallen er uitkeringen moeten worden teruggevorderd. Hij zegt daarnaast dat het nog niet uit te sluiten is dat sommige fouten al gecorrigeerd zijn doordat mensen bezwaar hadden aangetekend.

Terugbetalen

Wanneer mensen te veel hebben ontvangen door een fout van het UWV hoeven ze het in principe niet terug te betalen, zegt een woordvoerder van het UWV. Maar als mensen redelijkerwijs hadden kunnen weten dat ze te veel geld kregen moet daar wel extra goed naar gekeken worden, zegt de instantie.

Al eerder dit jaar kwam aan het licht dat de wijze waarop het UWV tot de arbeidsongeschiktheidsbeoordelingen komt onder de maat was.

Het UWV noemt de berekening van de uitkeringen "bijzonder complex". De organisatie zegt dat de afgelopen jaren de opbouw van het loon veranderd is, waardoor het lastiger geworden is goed en snel de uitkering vast te stellen. Volgens het UWV gaf dit veel druk op de organisatie en medewerkers.

Zorgen bij FNV

Vicevoorzitter Kitty Jong van vakbond FNV laat weten bezorgd te zijn om de mensen die hierdoor zwaar zijn benadeeld. "Die moeten zo snel mogelijk fatsoenlijk gecompenseerd worden." Daarvoor is 2025 te laat, vindt de vakbond. Daarnaast vraagt de FNV zich af er niet ook mensen zijn die een volledige afwijzing hebben gekregen op hun aanvraag, terwijl ze daar wel recht op hadden.

"Wat we moeten voorkomen, is weer een affaire waarbij de mensen die zelf geen fouten gemaakt hebben de dupe worden van een uitkeringsinstantie", zegt Jong.

Bron: NOS

UWV | Kamerbrief over problemen bij UWV

Datum: 4-sep-2024

De Kamerbrief over sociaal-medische beoordelingen binnen de WIA geeft aan dat er fouten zijn geconstateerd in de beoordeling van WIA-uitkeringen door het UWV, die zowel in het voordeel als in het nadeel van mensen zijn uitgevallen. Steekproeven toonden aan dat een aanzienlijk percentage van de beoordelingen vanaf 2020 onjuist was. Deze onjuistheden hebben mogelijk invloed gehad op tienduizenden mensen en werkgevers, waarbij sommige uitkeringen te hoog en andere te laag waren vastgesteld.

Het UWV en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid erkennen de situatie en zijn bezig met onderzoek om de fouten te herstellen. Ze hebben als doel om uiterlijk in december 2024 een volledig beeld te hebben van de omvang van het probleem en welke maatregelen nodig zijn. Daarnaast wordt gewerkt aan een verbeterplan voor de kwaliteit van toekomstige beoordelingen, ondersteund door interne audits en een landelijk regieteam.

Er wordt ook een onafhankelijk extern onderzoek ingesteld naar de sturing en kwaliteit van sociaal-medische beoordelingen. De minister benadrukt het belang van betrouwbare beoordelingen, gezien de impact op de bestaanszekerheid van mensen.

Als bijlage is de volledige kamerbrief toegevoegd voor geïnteresseerden.

Bron: Tweede Kamer

UWV | Meest gestelde vragen omtrent te lage of te hoge WIA uitkering

Datum: 5-sep-2024

Door een fout in de werkwijze van het UWV ontvingen mogelijk tienduizenden mensen jarenlang een te lage of te hoge WIA-uitkering. Sommigen kregen honderden euro's per maand te weinig. Jullie stelden volop vragen. Thijs Rösken van de economieredactie van NU.nl beantwoordt de meestgestelde vragen.

Waar kan ik zien of ik een te lage uitkering heb gekregen? Of hoe kan ik dit uitrekenen?

"Dat kun je eigenlijk niet weten of narekenen, juist doordat die uitkering niet goed is berekend. Als je vermoedt dat je te weinig of te veel hebt gehad, vraagt het UWV om te bellen. De uitkeringsinstantie heeft een speciaal team dat aan de slag gaat om naar jouw uitkering te kijken. Sinds het nieuws van gisteren wordt het UWV al veel gebeld. Je kunt ook bij snel contact niet rekenen op een snelle teruggave. Dat kan langer duren dan dagen of weken, zegt het UWV."

Is al bekend wanneer mensen horen of zij te veel of te weinig hebben ontvangen?

"Het UWV zegt tot december nodig te hebben voor een onderzoek naar wie een te hoge of te lage uitkering heeft ontvangen. Er is dus een grote kans dat mensen pas in 2025 horen of hun uitkering te laag of te hoog was. Alleen als je volgens het UWV een verkeerde uitkering hebt ontvangen, wordt er contact met je opgenomen."

Wanneer krijg je compensatie en heeft dit invloed op je toeslagen?

"Kreeg je een te lage uitkering, dan gaat het UWV je met terugwerkende kracht vanaf begin 2020 compenseren. Het UWV kan niet zeggen of je in één keer of in etappes krijgt uitbetaald. Ze bespreken met je wat het handigst is om te voorkomen dat je mogelijk je zorg- of huurtoeslag moet terugbetalen, omdat je net de compensatie hebt ontvangen."

Tienduizenden foute uitkeringen

In totaal 440.000 mensen ontvangen een WIA-uitkering voor (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid. Bij de groep die sinds 2020 een beoordeling voor een uitkering krijgt, zijn mogelijk veel fouten gemaakt. Het gaat om 216.000 mensen. Het UWV ontdekte bij steekproeven veel verkeerde bedragen en schat dat bij tienduizenden mensen de berekening fout was. Daarbij zouden er even vaak te lage als te hoge uitkeringen zijn vastgesteld.

Het UWV zegt te compenseren bij een te lage uitkering. Is het zeker dat ze niet gaan terugvorderen?

"Dat is niet helemaal zeker. Het UWV zegt dat het uitgangspunt is dat er niet wordt teruggevorderd. Minister van Sociale Zaken Eddy van Hijum heeft hier ook de nadruk op gelegd. Maar in het geval dat mensen echt hadden kunnen weten dat ze veel meer kregen dan waar ze recht op hadden, blijft er een kans dat het UWV gaat navorderen."

Zijn er ook fouten gemaakt bij de Wajong- en WW-uitkeringen?

"Dat lijkt er wel op. Maar uit steekproeven komt het beeld naar voren dat daar veel minder fouten mee zijn gemaakt. Voor het UWV hebben de WIA-uitkeringen nu prioriteit. Op termijn gaat de instantie ook onderzoeken of mensen verkeerde Wajong- of WW-uitkeringen hebben ontvangen."

Waar zat de fout in de berekening? En kun je in de toekomst fouten herkennen?

"Het UWV kwam meerdere soorten fouten tegen. Maar vaak ging het fout bij het bepalen van het dagloon om de hoogte van de uitkering te berekenen. Volgens het UWV kan het lastig zijn om te zeggen hoe hoog het dagloon is ten opzichte van je maand- of jaarinkomen. Dat zou komen door enkele zaken die je inkomen complexer maken. Denk aan mensen die meerdere tijdelijke contracten hebben gehad of mensen met een individueel keuzebudget."

"Afgelopen zomer is het UWV begonnen alle documenten en de berekening met mensen te delen bij de bepaling van de hoogte van de uitkering. Maar dat maakt het nog niet veel makkelijker om na te rekenen hoe hoog je uitkering zou moeten zijn. Volgens het UWV volgen mensen die daar intern mee bezig zijn daar opleidingen voor. Dat napluizen is dus niet makkelijk."

Hoelang was het UWV al bekend met het feit dat er sprake was van een foute berekening?

"Het UWV merkte in 2023 bij steekproeven dat er opeens veel fouten naar voren kwamen bij uitkeringen die sinds 2020 waren vastgesteld. Toen heeft de organisatie geprobeerd het aantal fouten terug te dringen. Maar het UWV dacht dat de fouten vooral in de administratie optraden."

"De instantie had er dus te weinig oog voor dat een verkeerde berekening ook zou betekenen dat tienduizenden mensen een te lage uitkering ontvingen. Daar kwam het UWV in de zomer achter. Nu gaat het UWV dit onderzoeken, de schade compenseren en ook proberen het aantal fouten verder terug te dringen."

Bron: NU

UWV | UWV: "Onderzoek naar onjuiste berekening WIA-uitkeringen; speciaal telefoonnummer voor cliënten"

Datum: 5-sep-2024

Vanaf 2020 heeft UWV mogelijk niet alle WIA-uitkeringen goed berekend. Het gaat om de berekening van de hoogte en de duur van WIA-uitkeringen van cliënten die tussen 2020 en 2024 een WIA-uitkering kregen. We gaan hier verder onderzoek naar doen.

Wat betekent dit voor u?

Zodra we weten dat uw WIA-uitkering niet goed is berekend, nemen we contact met u op. Op dit moment weten we nog niet hoeveel cliënten te veel of te weinig uitkering hebben ontvangen. Het kan over tienduizenden cliënten gaan. We verwachten dat het onderzoek in december af is. Dan hebben we meer duidelijkheid.

Te veel of te weinig uitkering ontvangen

- Heeft u te veel uitkering ontvangen? Dan is het uitgangspunt dat u dat bedrag niet terug hoeft te betalen tenzij voor u redelijkerwijs duidelijk had moeten zijn dat u te veel uitkering heeft ontvangen. Wel wordt uw uitkering aangepast naar het juiste bedrag.
- Heeft u te weinig uitkering ontvangen? Dan passen we de uitkering aan. We zullen met u bespreken hoe de nabetaling gaat. En ook of u door de nabetaling misschien in de problemen komt. Bijvoorbeeld omdat u een huurtoeslag of een toeslag voor uw kind krijgt.

Meer informatie

Meer informatie leest u in het artikel UWV kondigt correcties aan op WIA-uitkeringen die in de periode 2020 tot en met 2024 niet juist zijn berekend. Als u vragen heeft, dan kunt u bellen met UWV via 088 - 898 92 94. We zijn ook in het weekend bereikbaar van 8.00 tot 17.00 uur. U kunt ook een bericht sturen via MijnUWV.

Bron: UWV

UWV | AD: "WIA-uitkering al langer en vaker verkeerd berekend"

Datum: 16-sep-24

Er worden al veel langer en veel vaker fouten gemaakt bij het berekenen van de hoogte van de arbeidsongeschiktheidsuitkering, de WIA. Dat schrijft het AD.

Na eerdere berichtgeving erkende het UWV dat er bij tienduizenden uitkeringen rekenfouten zijn gemaakt sinds 2020, maar volgens het AD worden de fouten al vanaf 2006 gemaakt.

Voor het bepalen van de hoogte van de uitkering gaat men uit van een zogeheten dagloon. Dat is het loon zoals de werkgevers het aan de belastingdienst opgeven. Bij het bepalen van het dagloon worden regelmatig fouten gemaakt en dan wordt de hoogte van de uitkering betaald aan de hand van een verkeerd bedrag.

In dit geval gaat het om fouten bij het bepalen van de hoogte van dagloon bij de eerste keer dat iemand een uitkering krijgt. Hierbij wordt soms de meest recente verhoging van het dagloon (indexatie) niet meegenomen, terwijl iemand daar wel recht op heeft. Als hierdoor de eerste uitkering lager uitvalt, wordt er elk half jaar daarna opnieuw over een te laag basisbedrag geïndexeerd.

84.000 uitkeringen gecontroleerd

Het UWV bevestigt aan de NOS dat er fouten zijn geconstateerd. De woordvoerder laat weten dat in 2022 het UWV er achter kwam dat het in sommige gevallen misgaat bij de eerste WIA-uitkering die iemand krijgt. De fouten vielen in dat jaar meer op door de hoge inflatie,. Hierdoor stegen de uitkeringen ook harder en dus vielen eventuele fouten sterker op.

Zo'n 84.000 uitkeringen moeten opnieuw tegen het licht worden gehouden. De uitvoeringsinstantie wil beginnen met de mensen die nu nog een WIA-uitkering krijgen. Dat gaat om 53.000 dossiers. De 31.000 andere dossiers zijn van mensen die inmiddels geen WIA-uitkering meer krijgen, omdat ze zijn overleden, met pensioen zijn of dat de uitkering is gestopt. Die dossiers worden later gecontroleerd.

Het UWV bestrijdt dat fouten onder het tapijt zijn geveegd. "We hebben de fout zelf ontdekt en hebben op eigen initiatief een onderzoek ingesteld. Als wij een fout maken, dan herstellen we die." Het UWV kijkt naar dossiers vanaf 2006. Op basis van een steekproef, gaat het UWV er vanuit dat er bij 2500 tot 3000 uitkeringen een fout is gemaakt.

Zorgen bij patiënten

Na eerdere berichtgeving zei het UWV dat mensen die te veel geld hebben ontvangen, dat niet hoeven terug te betalen. Minister Van Hijum (Sociale Zaken) was daar later minder duidelijk over.

Eerder liet de Landelijke Patiënten Federatie weten zich grote zorgen te maken over de gevolgen van de fouten. Vakbond FNV heeft het over een "totale ramp", vergelijkbaar met het toeslagenschandaal.

Begin 2024 oordeelde een onafhankelijk commissie al dat het WIA-stelsel te complex is en deed voorstellen deze te versimpelen. In dat oordeel stond ook dat één WIA-uitkering met één regeling voor iedereen wenselijk zou zijn, in plaats van de verschillende regelingen met verschillende voorwaarden.

Bron: NOS

UWV | Algemeen Dagblad bericht over WIA-indexeringen

Datum: 16-sep-2024

Het Algemeen Dagblad meldt dat UWV in sommige gevallen de indexering van daglonen bij de eerste toekenning niet heeft meegenomen tijdens de vaststelling van WIA-uitkeringen. Dit gaat over de periode 2006-2023. UWV had dit eind 2022 zelf al ontdekt door eigen analyse, heeft toen de minister van SZW en de Tweede Kamer geïnformeerd, en is in hetzelfde jaar begonnen met een herstelactie. Een indexering houdt in dat de uitkeringen stijgen wanneer de gemiddelde lonen omhooggaan.

Na de ontdekking heeft UWV de uitkering hersteld van mensen die in 2023 bij de eerste toekenning te weinig uitkering hadden ontvangen. Sinds 1 januari 2024 voert UWV 3 keer per jaar controles uit om te voorkomen dat indexeringen worden gemist. Overigens hebben alle indexeringen na de eerste toekenning wel correct plaatsgevonden. Het gaat in de genoemde periode dus alleen om indexeringen bij de eerste toekenning.

Mensen die te weinig hebben ontvangen krijgen een nabetaling

Om de indexering te herstellen, maakt UWV een plan van aanpak. De mensen om wie het gaat, krijgen een nabetaling. Schattingen op basis van steekproeven lopen uiteen van 2.500 tot 3.000 mensen. Bij nabetaling wordt gelet op mogelijke financiële gevolgen voor deze mensen door aanpassingen in bijvoorbeeld toeslagen en de inkomstenbelasting. UWV streeft ernaar om in 2025 te beginnen met de herstelactie.

Documenten over de indexeringen maken deel uit van stukken die het Algemeen Dagblad bij UWV heeft opgevraagd in het kader van de Wet open overheid (Woo). Hieruit bleek eerder dat mogelijk tienduizenden WIA-uitkeringen in de periode 2020-2024 niet juist zijn berekend.

Waarom is de indexering in de periode 2006-2023 in sommige gevallen niet meegenomen?

Als de gemiddelde lonen omhooggaan, kunnen de uitkeringen ook stijgen. Dit wordt een indexering genoemd. De indexeringscijfers worden 2 keer per jaar bekendgemaakt door het ministerie van SZW en doorgevoerd door UWV. Als UWV een dossier in behandeling neemt en het dagloon van de uitkering voor het eerst vaststelt, dan moet het indexeringscijfer worden toegepast dat op dat moment geldt.

Maar in gevallen waar de indexeringscijfers werden bekendgemaakt tussen de vaststelling van de uitkering en de eerste betaling, zijn deze cijfers in de periode 2006-2023 helaas niet altijd doorgevoerd. Voorbeeld: op 1 oktober werd een dossier in behandeling genomen en het dagloon bepaald, maar de eerste uitbetaling vond plaats op 1 februari in het volgende jaar. Werden de indexeringscijfers in december of januari bekendgemaakt maar niet doorgevoerd, dan kreeg iemand op 1 februari dus te weinig uitkering.

Bron: UWV

Schulden | "Eén op de acht heeft acute financiële zorgen"

Datum: 2-sep-2024

Een op de acht Nederlanders heeft moeite met het betalen van de rekeningen, meldt het AD. Dat zijn ruim twee miljoen mensen. Toch gaat het ons financieel iets beter. Vorig jaar had een op de vijf moeite met het ophoesten van de vaste lasten.

Mensen doen nu minder vaak een beroep op toeslagen of financiële hulp (22 procent, ten opzichte van 28 procent vorig jaar) en meer mensen zijn in staat om maandelijks te sparen: 74 procent ten opzichte van 70 procent in 2023. En de wasmachine vervangen? Vorig jaar zou dat bij 59 procent van de mensen probleemloos lukken, nu kan twee derde zonder financiële zorgen een nieuw apparaat aanschaffen.

De ontwikkelingen blijken uit representatief onderzoek van Panel Inzicht dat vorige maand werd uitgevoerd op verzoek van het AD. Tegelijkertijd is er nog een groep mensen voor wie financiële stress aan de orde van de dag is. Bijna een kwart van de duizend respondenten verwacht in de toekomst moeite te krijgen met het betalen van de rekeningen en 13 procent heeft acuut problemen met het betalen van de vaste lasten.

Bron: ANP

Alleen thuiswerken is niet de oplossing voor mensen met een beperking

Datum: 9-sep-24

Thuiswerken, flexibele uren en aanpassingen op de vloer helpen mensen met een beperking aan het werk. Daardoor zou de opkomst van het thuiswerken sinds de coronapandemie voor veel mensen met een beperking een uitkomst zijn. Komen zij nu makkelijker aan werk?

In de Verenigde Staten is dat in ieder geval wel zo, blijkt uit onderzoek van persbureau Bloomberg. Volgens het onderzoek zijn mensen met een arbeidsbeperking in de afgelopen drie jaar in recordaantallen de Amerikaanse beroepsbevolking binnengekomen. De grote trigger: meer ruimte voor thuiswerkers, ook na de coronacrisis.

In Nederland werd het thuiswerken tijdens de pandemie ook gezien als een kans voor mensen met een beperking. De inmiddels overleden 'minister van Gehandicaptenzaken' Rick Brink zei destijds dat corona qua werk gunstig was voor mensen met een beperking. Het gaf mensen kansen, omdat opeens bleek dat in veel gevallen vanuit huis werken of flexibele uren wél mogelijk was.

"Thuiswerken is sindsdien inderdaad veel normaler geworden en dat heeft zo z'n voordelen", zegt Sven Romkes-Pauw van het platform Werk Inclusief Beperking bij de Goldschmeding Foundation. "Dat betekent voor mensen met een beperking dat er beter rekening gehouden wordt met wat zij wel en niet kunnen."

'Maar aantal uur inzetbaar, daarna is energie op'

Meer flexibele uren en thuiswerken lost voor mensen met een beperking veel op, zegt Romkes-Pauw. "Een groot deel van de mensen met een beperking is maar een aantal uur inzetbaar, daarna is de energie op. Als de reistijd al afvalt en je na twee vergaderingen een uurtje kan gaan liggen, kunnen zij de energie die ze hebben veel beter inzetten."

Toch lost veel thuiswerken niet alle problemen op, vindt Jill Knapen, universitair docent Arbeids- en Organisatiepsychologie aan de Open Universiteit. Er zitten ook nadelen aan gedeeltelijk of volledig thuiswerken.

"Het kan bijvoorbeeld moeilijker worden om de sociale aansluiting met collega's te vinden", zegt Knapen. En dat terwijl sociale steun van collega's juist bijdraagt aan de professionele ontwikkeling van werknemers met een beperking. "Uit onderzoek blijkt dat ze daardoor ook minder snel de organisatie weer verlaten."

'Werkgevers vinden de drempel nog te hoog'

Ondanks de steeds krappere wordende arbeidsmarkt en de flexibiliteit van het thuiswerken zijn er nog steeds weinig kansen op werk voor mensen met een arbeidsbeperking, blijkt uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

Volgens de cijfers heeft minder dan een op de vijf werkgevers mensen met een arbeidsbeperking in dienst. Dat is opmerkelijk, vindt Romkes-Pauw. "Je zou denken dat het percentage met deze arbeidsmarkt omhoog zou gaan."

Dat dat niet gebeurt, komt doordat veel werkgevers de drempel nog te hoog vinden, zegt Romkes-Pauw. "Er is sprake van koudwatervrees. Werkgevers denken bijvoorbeeld vaak dat mensen met een beperking vaker ziek zijn. Maar wat blijkt: dat is helemaal niet zo. Ook zijn veel werkgevers bang dat er veel begeleiding nodig is, of dat een beperking klanten afschrikt. Ook dat blijkt in de praktijk niet zo te zijn."

En terwijl organisaties met de arbeidskrachte worstelen, staan er aan de kant mensen te springen om te mogen bijdragen, zegt Knapen. "Het is jammer om te zien dat zij elkaar vaak niet vinden."

Is de banenafpraak mislukt?

Ook de banenafpraak, die mensen met een arbeidsbeperking aan werk moet helpen, heeft het afgelopen jaar te weinig banen opgeleverd. De regeling blijkt volgens veel mensen niet voldoende om voor verandering te zorgen bij het grootste deel van de Nederlandse werkgevers.

"Daarom zeggen veel mensen dat de banenafpraak is mislukt, maar ik vind het te vroeg om dat te zeggen. Er zijn inmiddels 90.000 mensen aan een baan geholpen", zegt Romkes-Pauw. "Twintig jaar geleden gebeurde er niets om deze groep aan het werk te krijgen. Dat dit nu wel gebeurt, kan ik alleen maar prijzen."

Hij zou de banenafpraak dan ook niet willen opgeven, maar verbeteren. "En er zijn nog veel verbeterpunten die zouden helpen om meer mensen aan het werk te krijgen."

Bedrijven weten weinig van bestaande regelingen

Om nóg meer mensen met een beperking aan een baan te helpen moeten werkgevers vooral beter geïnformeerd worden, denkt Knapen.

Volgens het SCP wil een deel van die werkgevers wel extra inspanningen doen om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Maar veel bedrijven weten weinig af van de regelingen die bestaan om werkgevers te helpen bij het aannemen van mensen uit die groep.

"Daarom zouden werkgevers goed geïnformeerd moeten worden", zegt Knapen, "over wat het nu werkelijk inhoudt om iemand met een beperking in dienst te nemen en welke mogelijkheden er zijn."

Bron: NU.nl

UWV | Webinar maatregel WIA-beoordeling 'praktisch beoordelen'

Datum: 12-sep-2024

Sinds juli passen wij bij WIA-beoordelingen soms de maatregel praktisch beoordelen toe, voor werknemers die helemaal of voor een deel werken en passend werk hebben. U kunt nu een webinar bekijken met meer uitleg over deze maatregel.

Over het webinar

Frank Gevers, accountmanager werkgeversdienstverlening bij UWV, vertelt in het webinar wat er door deze maatregel veranderd is. En wat u kunt verwachten als de maatregel wordt toegepast bij de WIA-beoordeling van uw werknemer.

Naar het [webinar](#) (via deze link gaat u naar een externe website).

Waarom praktisch beoordelen?

Wij streven ernaar om de wachttijden voor WIA-beoordelingen te verminderen. De maatregel praktisch beoordelen is 1 van de maatregelen die wij hebben genomen om WIA-aanvragen sneller te beoordelen. We kunnen deze maatregel toepassen bij de WIA-beoordeling van werknemers die helemaal of voor een deel aan het werk zijn en passend werk hebben. De maatregel praktisch beoordelen geldt voor een periode van 3 jaar.

Bron: UWV

Forse kritiek VN op Nederlandse omgang mensen met beperking

Datum: 11-sep-24

De Verenigde Naties hebben forse kritiek geuit op de manier waarop Nederland omgaat met mensen met een beperking. In een vandaag gepubliceerd rapport stelt een VN-comité dat het in Nederland slecht is gesteld met de toegankelijkheid van het onderwijs, het openbaar vervoer en de arbeidsmarkt voor mensen met een beperking.

In het rapport stelt het comité dat het in Nederland ontbreekt aan een strategie om de afspraken in het VN-mensenrechtenverdrag Handicap na te komen. Acht jaar geleden heeft Nederland dat verdrag ondertekend, met de belofte de rechten van mensen met een beperking te beschermen en hun onbelemmerde deelname aan de maatschappij te bevorderen.

Volgens het rapport evalueert de Nederlandse overheid onvoldoende of wetten en de praktijk goed aansluiten bij de beloftes in het verdrag. Daarnaast zouden er te grote verschillen bestaan tussen gemeenten op het gebied van inclusie voor mensen met een beperking.

"Mensen verdwalen in het landschap van zorg en ondersteuning." - Jiska Ogier, jurist en ervaringsdeskundige

Jurist en ervaringsdeskundige Jiska Ogier herkent het beeld dat wordt geschetst in het rapport. "We denken vaak: Nederland is een rijk land waar het goed geregeld is, maar dat is echt een mythe. Het feit dat alles lokaal geregeld is, maakt dat er grote verschillen zijn. Mensen verdwalen in het landschap van zorg en ondersteuning."

'Frustrerend en beperkend'

Ogier zit zelf in een rolstoel en beschrijft hoe de wirwar aan regels haar belemmert. "Een rolstoel moet je bij de gemeente aanvragen, maar elke gemeente hanteert een eigen procedure. Als je verhuist naar een andere gemeente, wil je die rolstoel waarschijnlijk meenemen. Dan kan het dus gebeuren dat de ene gemeente zegt: lever je rolstoel maar in, en dat je in de nieuwe gemeente het hele proces opnieuw moet doorlopen. Dat is ontzettend frustrerend, maar ook heel beperkend."

Volgens Ogier komen er in het rapport stevige pijnpunten naar voren. "Het comité zegt dat Nederland veel laat liggen en dat we de essentie van het verdrag niet voldoende implementeren."

Ook Ilya Soffer, directeur van Iederin, een belangenorganisatie voor mensen met een beperking of chronische ziekte, noemt het VN-rapport vlijmscherp. "Of het nu gaat over de zorg, onderwijs of werk: op alle gebieden constateert het comité van de VN dat Nederland te weinig werk maakt van het verdrag. Dat voelt als een enorme erkenning. Wij kloppen al tien jaar lang op allerlei deuren om aan te kaarten dat de positie van mensen met een beperking de afgelopen jaren is verslechterd."

Het comité uit onder meer zorgen over het grote aantal kinderen in Nederland dat naar speciaal onderwijs gaat en over de lange wachtlijsten voor speciaal onderwijs. Volgens het rapport is het reguliere onderwijs onvoldoende

toegankelijk voor kinderen met een beperking en zijn leerkrachten onvoldoende opgeleid voor het bieden van inclusief onderwijs.

Ook is de VN kritisch op gedwongen behandelingen in bijvoorbeeld de geestelijke gezondheidszorg. In het rapport staat dat er een onmiddellijk einde moet komen aan alle vormen van gedwongen medische behandelingen en dat daar alternatieve methodes voor in de plaats moeten komen.

Huiswerk

Als belangrijke aanbeveling zegt de VN dat er landelijke normen en richtlijnen moeten komen zodat de afspraken in het VN-verdrag effectief kunnen worden nagekomen. Soffer: "Daar moeten alle gemeenten zich dan aan houden, zodat mensen met een beperking, in welke gemeente ze ook wonen, overal dezelfde rechten hebben en op gelijke voet kunnen meedoen in de samenleving."

Staatssecretaris Vicky Maeijer (PVV) van Langdurige Zorg noemt de aanbevelingen van de VN een "aardig pakket aan huiswerk". "De rode draad is dat we nog flinke stappen moeten zetten op het toegankelijker maken van onze samenleving." Maeijer erkent dat de kritiek op de situatie in Nederland deels een "uitvloeisel is van de decentralisatie". De staatssecretaris zegt nog geen concrete oplossingen te hebben, maar van plan te zijn op korte termijn in gesprek te gaan met mensen om wie het gaat, "om met hen te kijken: wat kunnen we doen voor die doelgroep?"

Bron: NOS

Rijksoverheid | regeerprogramma & sociale zekerheid

Datum: 13-sep-2024

Samen met gemeenten, SVB en UWV werken we aan goed uitvoerbaar beleid:

- Het kabinet verbetert en vereenvoudigt de WIA met concrete voorstellen, geïnspireerd door de aanbevelingen van de OCTAS. Daarnaast wil het kabinet aan de slag met de meer fundamentele ideeën van de OCTAS. Dat betreft ten eerste het idee van een stelsel dat aanvankelijk gericht is op re-integratie en minder op de (medische) beoordeling. Ten tweede het idee om regelingen voor verschillende groepen werkenden in meer of mindere mate te harmoniseren. Conform het eindverslag van formateur van Zwol, zal het kabinet voorstellen met financiële consequenties in reactie op het advies van de OCTAS welwillend bezien.
- De aanbevelingen van de OCTAS over het passender maken van de Participatiewet voor mensen zonder of met beperkt arbeidsvermogen wil het kabinet bezien in de fundamentele herziening van de Participatiewet. Hierin staan vertrouwen, menselijke maat, vereenvoudiging en passende ondersteuning naar werk en participatie centraal.
- Ook voor vereenvoudiging van de Toeslagenwet en de WW werkt het kabinet voorstellen uit. Op de WW dient een bezuiniging te worden gerealiseerd.
- Het kabinet herijkt het handhavingsbeleid in de sociale zekerheid. We introduceren met het wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid een recht op vergissen in de sociale zekerheid en we doen er alles aan om fouten te voorkomen. Dit wordt gefinancierd uit de herijking van het handhavingsinstrumentarium. Hierbij bezien we onder andere de verplichtingen waar mensen zich aan moeten houden.

Bron: Regeerprogramma - Uitwerking van het hoofdlijnenakkoord door het kabinet (13 september 2024)

Rijksoverheid | Prinsjesdag Sociale Zekerheid – Totaaloverzicht 2024

Datum: 19-sep-24

Aanpassing aftrek specifieke zorgkosten

Het kabinet wil de aftrek van specifieke zorgkosten beter richten op mensen met een beperking of chronische ziekte. Daarnaast wil het kabinet de regeling vereenvoudigen en de vervoerskosten voor medisch hulp worden herzien.

Verbeteringen voor 2025

Vanaf 2025 wordt een vast bedrag van € 0,23 per kilometer aftrekbaar voor medische ritten. Voor extra vervoerskosten door ernstige ziekte of handicap geldt een vaste aftrek van € 925,-. Bonnen bewaren is niet meer nodig, behalve voor taxi- en ov-kosten.

Afschaffing 27-jaargrens toeslagpartnerschap

De leeftijdsgrens van 27 jaar voor toeslagpartnerschap tussen bloedverwanten, aanverwanten en pleegkinderen wordt afgeschaft. Dit voorkomt dat bloed- en aanverwanten ouder dan 27 jaar minder toeslagen ontvangen als ze samenwonen.

Gevolgen

Bloed- en aanverwanten worden niet langer als toeslagpartners gezien. Daardoor behouden ze hun toeslagrechten. Dit kan leiden tot hogere toeslagen voor bijvoorbeeld:

- zorgtoeslag;
- kindgebonden budget; en
- kinderopvangtoeslag.

Om dit te financieren, worden de maximale bedragen in het kindgebonden budget en de zorgtoeslag verlaagd.

Praktische tips

Voor bloed- en aanverwanten van 27 jaar en ouder, die bekend zijn bij de Belastingdienst, wordt automatisch bepaald dat zij geen toeslagpartner meer zijn. In andere gevallen moeten burgers zelf een aanvraag indienen. De Belastingdienst zal dit duidelijk communiceren.

Zorgtoeslag

De maximale zorgtoeslag wordt voor alleenstaanden € 1.561,- in 2025 en voor paren € 2.986,-. Alleenstaanden met een minimuminkomen betalen in 2025 naar verwachting € 539,- per jaar aan zorgkosten. Dit is € 35,- meer dan in 2024.

Kinderopvangtoeslag

Het kabinet stelt de volgende maximum uurtarieven voor de kinderopvangtoeslag vanaf 1 januari 2025:

- Dagopvang 0 – 4 jaar: maximaal € 10,71 per uur.
- Buitenschoolse opvang 4 – 12 jaar: maximaal € 9,52 per uur.
- Gastouderopvang 0 – 12 jaar: maximaal € 8,10 per uur.

Wijziging kwaliteitseisen

Vanaf 2025 gelden er strengere kwaliteitseisen voor kinderopvang. Pedagogisch medewerkers moeten aan een taaleis voldoen en voor gastouders komen extra eisen, zoals een werkplan, educatie en coaching. De invoeringsdatum van de gastoudereisen wordt later vastgesteld.

Structurele verhoging kindgebonden budget

Vanaf 2025 reserveert het kabinet € 300 miljoen om het kindgebonden budget structureel te verhogen. Dit is gericht op lage en middeninkomens. Deze maatregel versterkt de bestaanszekerheid en bestrijdt kinderarmoede.

Hoogte kindgebonden budget

Het kabinet verhoogt het maximale bedrag aan kindgebonden budget voor het eerste kind naar € 2.511,- per jaar. Dit is een verhoging van € 184,-. Voor het tweede en volgende kind verhoogt het kabinet het maximale bedrag ook naar € 2.511,- per jaar.

- De hoogte van het kindgebonden budget hangt af van het aantal kinderen, de leeftijd, het vermogen en de leefvorm.
- De inkomensgrens voor het ontvangen van het kindgebonden budget is voor 2025 € 28.406,- voor een alleenstaande en € 37.545,- voor iemand met een toeslagpartner. Als je boven deze bedragen komt, zal het kindgebonden budget geleidelijk minder worden.
- Het recht op kindgebonden budget vervalt als het vermogen op 1 januari 2025 hoger is dan € 141.896,- als je alleenstaand bent of € 179.429,- als je een toeslagpartner hebt.

Nominale zorgpremie

De gemiddelde jaarlijkse nominale zorgpremie stijgt van ongeveer € 1.747,- in 2024 naar ongeveer € 1.868,- in 2025. Per maand stijgt de zorgpremie daardoor van ongeveer € 149,- naar ongeveer € 156,-.

Eigen risico per jaar

Het verplicht eigen risico voor de zorgverzekering blijft € 385,- in 2025 en 2026. Vanaf 2027 daalt het eigen risico naar € 165,- per jaar. Het kabinet compenseert dit met een verlaging van de inkomstenbelasting.

Inkomensafhankelijke bijdrage Zvw

Het kabinet verlaagt de inkomensafhankelijke bijdrage voor de Zorgverzekeringswet (Zvw):

- Het lage tarief wordt verlaagd van 5,32% naar 5,26%. Dit tarief geldt voor bijvoorbeeld personen in loondienst of met een uitkering (zoals WW, WIA of Anw).
- Het hoge tarief wordt verlaagd van 6,57% naar 6,51%. Dit tarief geldt voor bijvoorbeeld zelfstandigen, freelancers en gepensioneerden.

Huurtoeslag

De regels voor huurtoeslag worden aangepast. De belangrijkste veranderingen zijn:

- Eigen bijdrage omlaag: de eigen bijdrage daalt met € 11,58 per maand voor iedereen. Dit geldt voor alle huurtoeslagontvangers, ongeacht hun huur of inkomen.
- Minder huishoudtypes: het aantal huishoudtypes gaat van vier naar twee. Alleen een onderscheid tussen eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens blijft bestaan. Dit zorgt voor meer overzicht. Vooral meerpersoonshuishoudens met hoge huur krijgen hierdoor meer toeslag.
- Lineaire afbouw op basis van inkomen: vanaf 2026 wordt de huurtoeslag geleidelijk verlaagd als het inkomen stijgt. Dit voorkomt dat kleine inkomensstijgingen tot grote terugvorderingen leiden.

Gefaseerde invoering

- In 2025: het aantal huishoudtypes wordt aangepast.
- In 2026: de verlaging van de eigen bijdrage en de lineaire afbouw op basis van inkomen worden ingevoerd.

Deze veranderingen maken de huurtoeslag eenvoudiger en verminderen de onzekerheid voor burgers.

Tegemoetkoming voor arbeidsongeschikten

De tegemoetkoming voor arbeidsongeschikten voor extra kosten als gevolg van ziekte of handicap wordt per 2027 afgeschaft in samenhang met de verlaging van het eigen risico.

Terugvordering bij uitkeringsgerechtigden

Terugvorderingen bij uitkeringsgerechtigden (niet alleen P-wet) worden straks netto in plaats van bruto uitgevoerd. Dat gebeurt door de brutovordering gedeeltelijk kwijt te schelden en het nettobedrag terug te vorderen. Vervolgens wordt juridisch gezien of terugvorderingen niet langer kunnen worden aangemerkt als negatief inkomen. Uitkeringsgerechtigden krijgen nu hun uitkering netto op hun rekening maar moeten een eventuele terugvordering bruto, inclusief loonheffingen, terugbetalen als de terugvordering de jaargrens passeert (terugvordering binnen hetzelfde jaar is netto-netto). Het verschil tussen bruto en netto kunnen zij later via hun belastingaangifte terugkrijgen, maar dat kan in de tussentijd leiden tot liquiditeitsproblemen. Daarnaast is het terugvragen complex, en kan niet iedereen het volledige bedrag terugkrijgen.

Energiefonds 2025 & 2026

Tijdelijke verlenging energiefonds. Voor 2025 en 2026 wordt €60 mln per jaar beschikbaar gesteld. Voorwaarde is dat private partijen een bijdrage leveren.

Bron: Lindenhaeghe & MartijnSchut

Rijksoverheid | Mogelijke Verandering Arbeidsongeschiktheidsstelsel: "Het re-integratiestelsel"

Datum: 21-sep-24

Een te lage WIA-uitkering of juist een te hoge of een vergeten indexatie. Het zijn problemen die de afgelopen weken rondom de uitkering van arbeidsongeschikten aan het licht zijn gekomen en waar mogelijk tienduizenden mensen de dupe van zijn.

Het complexe uitkeringssysteem blijkt zeer gevoelig te zijn voor fouten en daarom moet het allemaal simpeler. Het kabinet lijkt nu de pijlen te richten op een systeem waarbij de medische keuring pas veel later komt en arbeidsongeschikten eerst proberen weer passend werk te vinden.

Al langere tijd lijken politici het eens te zijn dat het uitkeringsstelsel te complex is en moeilijk uit te leggen aan de burger. Eind 2022 werd op verzoek van de toenmalige minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Karien van

Gennip, een speciale commissie opgericht om uit te zoeken hoe het allemaal beter kan. Eind februari kwam deze zogeheten Octas-commissie met verbeterpunten.

Passend werk zoeken

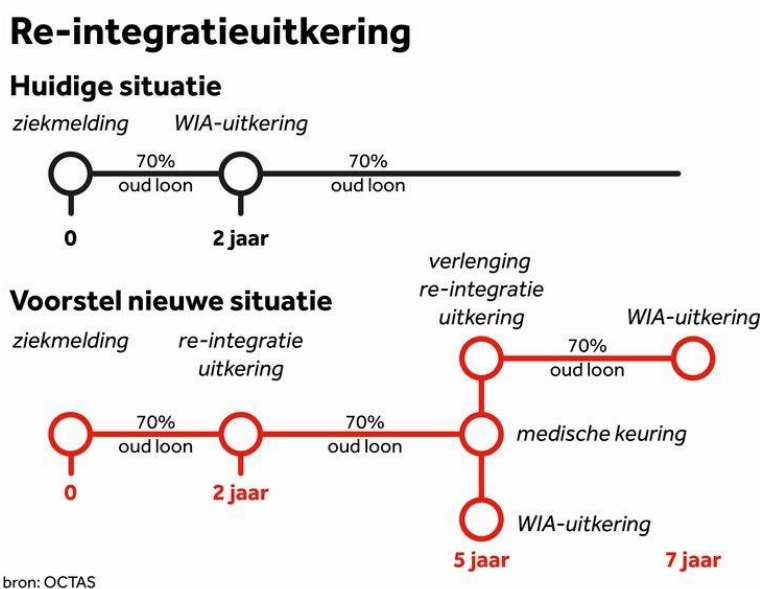
Het kabinet wil een stelsel dat meer gericht is op weer aan de slag gaan, blijkt uit het vorige week gepresenteerde regeerprogramma. Maar hoe zou dit nieuwe stelsel er dan uit kunnen zien?

Als je nu langdurig ziek wordt moet je werkgever gedurende 2 jaar 70 procent van je loon doorbetalen. Als je na deze 2 jaar nog steeds niet beter bent moet je nu een WIA-uitkering aanvragen. Een verzekeringsarts van uitkeringsinstantie UWV oordeelt dan of en hoe arbeidsongeschikt je bent.

Maar dat zou in de toekomst helemaal anders kunnen gaan, aldus de adviescommissie. Het idee is dat een werkgever de eerste 2 jaar nog altijd 70 procent van het loon moet doorbetalen. Daarna zou iemand dan niet langer een WIA-uitkering krijgen, maar een re-integratieuitkering.

De langdurig zieke krijgt dan 3 jaar de tijd om samen met een re-integratiebureau passend werk te vinden. Lukt dit niet omdat de betrokkene nog altijd ziek is, dan kan diegene die na 3 jaar alsnog een medische keuring krijgen bij een verzekeringsarts van het UWV. Het re-integratietraject kan ook met twee jaar worden verlengd, als dat nodig wordt geacht.

Volgens de Octas-commissie zou zo'n re-integratiestelsel er zo komen uit te zien:

NOS

Door die medische keuring pas na minstens 3 jaar te doen, is de hoop dat een deel van de zieken dan alweer aan het werk is en dus helemaal niet meer medisch gekeurd hoeft te worden. Dat kan een voordeel zijn omdat het UWV door een tekort aan keuringsartsen de vele WIA-aanvragen niet snel kan verwerken.

Volgens de Octas-commissie zou dit stelsel ook eerlijker zijn omdat iedereen recht zou hebben op een re-integratieuitkering, of je nou veel of weinig verdient.

Het is de bedoeling dat speciale re-integratiebureaus mensen gaan helpen passend werk te vinden. Daarnaast moeten deze bureaus bij werkgevers de drempel verlagen om iemand met een re-integratieuitkering aan te nemen. Op dit moment vrezen werkgevers vaak nog voor de risico's die in hun ogen kleven aan het in dienst nemen van mensen die ziek zijn of waren.

Er zijn nu al re-integratiebureaus actief, maar uitkeringsgerechtigden hoeven hier geen gebruik van maken. De verantwoordelijkheid om te re-integreren ligt nu bij mensen zelf. Het UWV werkt ook nu al met re-integratiebureaus, maar alleen als een WIA-gerechtigde zich hiervoor meldt.

Grote zorgen

Het klinkt goed: hulp bij re-integreren, maar vakbond FNV maakt zich grote zorgen. "Het is het slechtst mogelijke scenario. Ja, het wordt simpeler, maar dat gaat over de ruggen van mensen die arbeidsongeschikt zijn", zegt FNV-

vicevoorzitter Kitty Jong. Volgens de vakbond zouden de onrechtvaardigheden in het huidige systeem niet worden aangepakt.

Ook maakt Jong zich grote zorgen over de rol die private re-integratiebureaus zouden gaan krijgen. "We kennen veel slechte voorbeelden van re-integratiebureaus. Die zijn bezig met het behalen van winst en niet met het belang van arbeidsongeschikte werknemers."

Maar het wringt volgens de vakbond vooral dat arbeidsongeschikten bij deze optie hun WIA-uitkering kunnen verliezen als wordt geconcludeerd dat ze kunnen werken.

Jong ziet in de praktijk dat veel werkgevers het lastig vinden om mensen met een handicap of andere vorm van arbeidsongeschiktheid aan te nemen. "De verantwoordelijkheid van het vinden van werk wordt straks volledig bij de arbeidsongeschikten gelegd. Terwijl juist de werkgevers deze mensen vaak geen kans geven."

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid laat aan de NOS weten dat er nog geen knopen zijn doorgehakt. De komende tijd kijkt het kabinet naar de exacte invulling van een nieuw arbeidsongeschiktheidsstelsel.

Bron: NOS

Wetgeving | Wetsvoorstel regeling alleenverdienersproblematiek naar Tweede Kamer

Datum: 20-sep-2024

Huishoudens die door een samenloop van regelingen onder het bestaansminimum terecht komen, krijgen de komende jaren een vaste tegemoetkoming van hun gemeente. Dat staat in het voorstel voor de wet Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek dat staatssecretaris Jurgen Nobel (Participatie) aan de Tweede Kamer heeft aangeboden.

Het gaat om enkele duizenden huishoudens waarbij de ene partner een uitkering van UWV of een private verzekeraar krijgt en de ander geen of weinig inkomen heeft. Zij ontvangen minder toeslagen dan een vergelijkbaar stel met een bijstandsuitkering. Hierdoor komen deze huishoudens onder het minimale bedrag terecht dat nodig is om van rond te komen. Dit is een onbedoeld effect dat tegengegaan wordt met de tegemoetkoming.

Vaste tegemoetkoming

Gemeenten keren een vast bedrag uit aan de getroffen huishoudens. Dit gebeurt grotendeels automatisch. Mensen hoeven daar dus niet zelf een aanvraag voor in te dienen. Ook blijven hun toeslagen en eventuele bijstandsuitkering verder gelijk. Het bedrag kan niet later teruggevorderd worden. Het kabinet wil de betreffende huishoudens op deze manier zekerheid geven over hun inkomen. Huishoudens die te maken hebben met deze problematiek, maar niet actief bereikt worden via de regeling, kunnen alsnog bij de gemeente aankloppen. Eind dit jaar is duidelijk wat de hoogte wordt van de tegemoetkoming.

Het is de bedoeling dat de wet in 2025 in werking treedt. Voor 2024 kunnen gedupeerde huishoudens zichzelf melden bij de gemeente voor bijzondere bijstand. Gemeenten gaan zelf ook actief op zoek om hen te ondersteunen.

Zekerheid

De alleenverdienersproblematiek laat zien dat ingewikkelde stelsels van belastingen, toeslagen en uitkeringen soms zorgen voor bestaansonzekerheid. Het kabinet start een hervormingsagenda om de inkomensondersteuning te vereenvoudigen. Daarmee wil het kabinet bereiken dat regelingen zekerheid bieden en begrijpelijk zijn en dat werken (meer) loont.

Bron: Rijksoverheid

De opfrisser:

Arbeidsongeschiktheid | Wat is een medische afzakker? Waarom is het zo belangrijk om erbij stil te staan?

Medische afzakker en het refertejaar

Bij het vaststellen van een arbeidsongeschiktheidsuitkering, zoals in het kader van de WIA (Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen), wordt normaal gesproken gekeken naar het inkomen in het zogenaamde refertejaar, wat vaak het jaar is voorafgaand aan het moment dat je arbeidsongeschikt werd. Dit inkomen dient als basis voor het berekenen van je uitkering.

Als je al vóórdat je officieel ziek werd door je beperkingen minder bent gaan werken of aangepast werk bent gaan doen, kan dit refertejaar echter niet representatief zijn voor je daadwerkelijke verdiencapaciteit. In zo'n geval kan het UWV, bij de toepassing van een "medische afzakker", een eerder jaar als refertejaar nemen. Dit gebeurt om te voorkomen dat je uitkering gebaseerd wordt op een vertekend lager inkomen dat al beïnvloed was door je (nog niet formeel erkende) beperkingen.

Wat doet UWV bij een medische afzakker?

- **Aanpassing refertejaar:** Het UWV kan ervoor kiezen om een ander jaar dan het standaard refertejaar te hanteren als basis voor de berekening van je arbeidsongeschiktheidsuitkering. Dit kan bijvoorbeeld een jaar zijn waarin je nog volledig arbeidsgeschikt was en een normaal inkomen had, voordat je door je medische situatie gedwongen werd om minder te gaan werken.
- **Herberekening van uitkering:** Door het verleggen van het refertejaar kan je uitkering worden aangepast, waarbij het inkomen van vóór je beperkingen als basis wordt genomen. Dit voorkomt dat je benadeeld wordt doordat je al in een eerder stadium minder bent gaan verdienen door je gezondheidsproblemen.

Dit proces wordt toegepast om recht te doen aan de situatie waarin mensen al enige tijd met beperkingen werken, voordat ze officieel ziek of arbeidsongeschikt verklaard worden.

Bron: Stichting Platform Sociale Zekerheid Noord- en Midden-Limburg
